

Zřízení četnické stanice v Bystřici

Četnická stanice v Bystřici nebyla zřízena ihned po vzniku ČSR, 28. října 1918. V tzv. Plebiscitním období byla naše obec pod správou Polska a náčelníkem polských četníků byl poručík Szczurek (původním povoláním učitel polské školy z Líštné). Teprve **10. srpna 1920** byla zřízena československá četnická stanice, která byla umístěna v budově čp. 298 na Szkubni.

Foto: archiv P.Majera

Četnická stanice byla v tomto domě až do 1. září 1939, kdy obec Bystřici obsadili němečtí okupanti

Tento dům dodnes stojí a stává se tak jednou z mála historických budov, i když částečně přestavěných, které v obci jsou.

Foto: Petr Majer

Krátce na to, 4. října 1938, byla v důsledku obsazení Bystřice polskou armádou, četnická stanice evakuována do Frýdku. Od tohoto dne byla v Bystřici v budově čp.298 zřízena opět polská četnická stanice, která organizačně spadala pod - Policii Slezského vojvodství (PSV). Velitelem byl vrchní strážmistr Macoszek Józef (nar. 24.10. 1890 v Konské), Kiczka Jakub, nadstrážník PSV (nar. 25.7. 1897 v obci Brozisław) a strážník PSV Lisztwan Rudolf (nar. 1.3.1911 v Karviné).

Následovala německá okupace Bystřice, polští četníci byli odsunuti do Polska a všichni tři byli na jaře 1940 zavražděni v Katyni.

Dne 1. 9. 1939 byla četnická stanice přemístěna do domu ve středu obce čp. 542, jehož majitelem byl František Gryga. Velitelem četnické stanice v době německé okupace byl bývalý čs. štábní strážmistr Josef Ringel (byl v Bystřici četníkem od 30. dubna 1934 a do Bystřice přišel z města Libavá na Přerovsku). Dne 1. 7.1938 odešel do penze. K nejsurovějším četníkům zcela jistě patřil Karol Rosenberg, který 23.8.1942 zastřelil Annu Kowalovou, dne 23.11.1944 zastřelil Adolfa Hankuse a společně s Ringlem zastřelili 9.11. 1944 Adolfa Neumana z Bystřice. ¹⁾

Foto: Petr Majer
Dům čp. 542 (současná podoba)

Dodnes se zachovaly obě provizorní cely, kde byli bystřičtí občané věznění.

Foto: Petr Majer

Schodiště do sklepních prostor k provizorním celám (dnes slouží majitelům jako skladiště)

Foto: Petr Majer

Cely byly bez oken, zvenku zakryté ocelovými pláty, které dodnes se dochovaly u chodníku budovy čp. 542

Po 2. světové válce, od 13. května 1945 do poloviny šedesátých let minulého století byla obci zřízena opět československá četnická stanice v domě čp. 365 dřívější dům Felixe Horbeina (dnes penzion Doktor), v prvním patře.

Foto: archiv kronikáře obce Bystřice

Četnická stanice v domě čp. 365 (vpravo)

Případy zapsané v Památníku četnické stanice v Bystřici

(1920- 1950)

(Poznámka - vybral jsem jen některé případy, Kopie Památníku četnické stanice je uložena v archivu kronikáře.)

1. Loupežná přepadení

„Dne 6. ledna 1924 asi v 1 hod. odpoledne byl dělník Ondřej Figula z Bystřice čp. 297 vraceje se z práce na cestě k domovu v Pasekách, přepaden dvěma neznámými muži. Útočníci ho ohrožovali kapesním nožem a uloupili mu peněženku s osobními

doklady a obnosem 45 Kč. Pachatelé byli ještě téhož dne po usilovném pátrání našeho mužstva stanice strážmistrem Bílým vypátráni a z činu usvědčeni. Byli to synové dosti zámožných rolníků z Bystřice Antonín Zawada a Jan Rakowsky. Pachatelé byli dáni do vyšetřovací vazby u Krajského soudu v Moravské Ostravě.“

xxx

„Dne 24. 5. 1934 mezi 1.30 a 2. hod. vnoci, vloupali se tři neznámí pachatelé oknem do kuchyně bytu dělníka Karla Raszky v Bystřici čís. 410 v domnění, že jest to místnost související nějak s místním poštovním úřadem neb bytem poštmistra, neboť v domě, kde bydlel Raszka, jest poštovní úřad. Tam přepadli v ložnici spícího Raszku, ohrožovali ho na životě a žádali od něho klíče od poštovního úřadu. Když Raszka pachatelům řekl, že klíče nemá, neboť není poštmistrem, nýbrž dělníkem, nechtěli mu uvěřit a musel se jim legitimovati. Když seznali, že je skutečně dělníkem, zcizili mu 8 Kč na hotovosti, různé šatstvo a prádlo v ceně 2.000 Kč. Potom ho vyvedli na chodbu žádající ho, aby jim ukázal, které dveře vedou do místnosti poštovního úřadu, při čemž se Raszkovi podařilo pachatelům uprchnouti do I. poschodí, kde počal volati o pomoc, načež pachatelé uprchli touže cestou, kterou do domu vnikli. Jako pachatelé tohoto činu, byli místním četnictvem pod velením velitele četnického oddílu v Českém Těšíně škpt. Doležala a okresního četnického velitele Por. výk. Šodka, za spolupůsobení pátrací stanice z Moravské Ostravy zjištění a usvědčení lupiči pokladen Rudolf Morys z Karviné, František Ziebro ze Spytkowic , okr. Myslenice – Polsko a Gustav Tarač z Necpal, okr. Turčianský Svätý Martin.“

2. Krádeže

„V noci ze 4. na 5. 11. 1923 byl domkářce Anně Górníak z Bystřice čp. 120 neznámým pachatelem odcizen vepř v ceně 1200Kč. Usilovným pátráním všeho mužstva stanice byl pachatel v osobě Jana Kubiena z Visly v Polsku zjištěn a z krádeže usvědčen. Za účelem přesného zjištění případu a vyšetření krádeže překročili, vrchní strážmistr Rudolf Peschke a strážmistr Richard Korber dne 8. 11. 1923 státní hranice do Polska, odkud se dne 9. 11. 1923 po úspěšném šetření vrátili. Maso z vepře, který byl mezi tím již poražen, bylo u horníka Karla Heczka v Bystřici čp. 325 zjištěno a poškozené vráceno.“

xxx

„ V noci na 6. 5. 1934 se vloupali nejmenovaní pachatelé do obchodu se smíšeným zbožím Jana Pekárka a do obchodu s textilem Felixe Hornbeina v Bystřici. U Pekárka odcizili za 1870 Kč různé zboží a u Hornbeina za 5 800 Kč různého střížného zboží. Při pátrání po pachatelích byla část zboží odcizeného u Pekárka a to batoh s likéry a část zboží odcizeného u Hornbeina uložena v ručních kufrech Vulkan, které byly též odcizeny, nalezena ukrytá v křoví poblíže řeky Olzy, za obcí Bystřicí. Z těchto krádeží byli vrch. strážmistrem Josefem Vepříkem usvědčeni bratři Rudolf a Alois Wlochovi a Karel Turoň ze Zpupné Lhoty, okr. Český Těšín.“

4. Násilné trestné činy - vraždy

„Dne 30. září 1933 o 21. hod., byla četnická stanice v Bystřici telefonicky vyrozuměna četnickou stanicí v Jablunkově, prostřednictvím dopravního úřadu ČSD v Bystřici, n/O, že Jiří Kantor (přezdívka Mazgal), zabil téhož dne v 19 hod., na ulici před hostincem v obci Písek u Jablunkova, Jana Kohuta z Písečné svým kapesním nožem a po spáchání činu prchl do státních lesů směrem k polským hranicím.

Na toto oznámení odebrali se ihned strážmistr Jaroslav Hudeček, strážmistr Vilibald Endlich a strážmistr Josef Větrovec se služební fenou Astou, směrem k Loučce, kde pachatele zadrželi a předali do vyšetřovací vazby u Krajského soudu v Moravské Ostravě.“

XXX

„ Dne 7.2.1935 byl vrchním strážmistrem Josefem Vepříkem zatčen krejčí František Karzec z Vendryně čp.407, pro vraždu své pětiměsíční dcery Aloisie. Karzec žil v důsledku nezaměstnanosti ve velmi špatných hospodářských a rozháraných rodinných poměrech. Když mu jeho žena krátce před vánočními svátky 1934 při hádce dělala výčitky, že jest již opět ve 4 měsíci těhotenství, pojal Karzec úmysl se své dcery Aloisie nějak nenápadně zbavit. Proto počal s touto v nepřítomnosti své manželky zle nakládati. Dne 24. 12. 1934 svou dcerku značně zbil, počátkem ledna 1935 nalil dítěti násilím do úst několik lžic octa. V době od 10. do 20. 1. 1935 jednou dopoledne, když byl velký mráz, položil toto dítě, jež bylo již od počátku roku poněkud nemocné, špatně oblečené a zanedbané na okno, nechav obě dolní křídla okna otevřená a nechal toto dítě více než půl hodiny ležeti v mrazu. Od onoho dne počalo dítě silně kašlati a dne 7. 2. 1935 zemřelo. Lékař k dítěti v době nemoci volán nebyl.“

Odkazy a poznámky:

1) **Adolf Hankus** se narodil 18. 9. 1902 v Karpentné. Vyučil se zedníkem a pracoval v Třineckých železárnách. Byl ženatý s jeho manželkou Zuzanou roz. Klusovou (nar. 16.1.1905) měli tři dcery a bydleli v Bystřici čp. 411.

Adolf Hankus

Foto: soukromý archiv H. Kuczerové
Dům čp.411 v roce 1940

Zuzana Hankusová roz.
Klusová

Adolf Hankus měl polskou národnost, nepřijal Volkslistu a proto byl odveden na nucené práce do Německa. Ocitl se v 1600 km vzdáleném městě Salzgitter Engerode, nacházející se v Dolním Sasku.

2)

Vysvětlivky a dovětek kronikáře tzv ložisková komposice = slitina cínu, olova a dalších kovů pro výrobu ložiskových pánví velkých kluzných ložisek (např. u čepů parních lokomotiv)

10 Kč je stříbrná mince ražená v letech 1930 – 1933 podle návrhu sochaře **Jaroslava Horejce** Ročníky 1930, 1931 a 1932 jsou zcela běžné, **pouze ročník 1933 je velmi vzácný**. Důvod malého počtu těchto mincí není zcela jasný. Podle některých zpráv bylo vyraženo 915 000 kusu avšak vzhledem k dostatečnému množství předchozích ročníků v oběhu byly již vyražené desetikoruny s letopočtem 1933 dodatečně zlikvidovány. Dochovalo se jich jen velice omezené množství.

Rok ražby.....vyražené ks

1930.....4 948 500

1931.....6 689 000

1932.....11 447 500

1933.....915 000

Orientační cena 10 Kč z roku 1933 se pohybuje v rozmezí 920 – 1500 €.

Orientační cena 10 Kč 1930, 1931, 1932 se pohybuje okolo 2 – 3 €.

Příloha 1

Seznam velitelů stanice v Bystřici

Hodnost	Jméno	Velitelem		Poznámka
		od	do	
vrchní strážmistr	Hasser Josef	10.8.1920	1.12.1920	
vrchní strážmistr	Peschke Rudolf	1.12.1920	30.6.1925	30.6.1925 do trvalé výslužby
praporčík	Zwingr František	4.7.1925	20.6.1929	Přemístěn do Dolních Bludovic. jako velitel stanice
vrchní strážmistr	Vystrk Jan	18.6.1929	10.9.1933	Přemístěn do Petřvaldu, jáma Pokrok jako velitel stanice
vrchní strážmistr	Vepřík Josef	10.9.1933	1.4.1936	Přemístěn do Horních Moštěnic u Přerova jako

				velitel stanice
vrchní strážmistr	Matula Jan	1.4.1936	4.10.1938	Evakuován, odešel do Frýdku
strážmistr	Hudeček Jaroslav	14.5.1945	14.2.1946	Velitelství stanice převzal vrchní strážmistr Němec
vrchní strážmistr	Němec Jan	15.2.1946	12.7.1946	Přemístěn jako velitel četnické stanice. Horní Velhruby
vrchní strážmistr	Studnička František	13.7.1946	31.8.1946	Přemístěn jako vel. na stanici Breztno
strážmistr	Čech Jiří	1.9.1946	14.11.1946	Vel. stanice převzal vrchní strážmistr Větrovec.
vrchní strážmistr	Větrovec Josef	15.11.1946	17.12.1946	19.12 1947 spáchal sebevraždu zastřelením
vrchní strážmistr	Hudeček Jaroslav	20.12.1947	15.4.1950	16.4.1950 byl dán do výslužby
strážmistr	Petřkovský František	17.4.1950	červenec 1950	

Seznam podřízeného mužstva

Jméno	Hodnost	Přišel kdy a odkud?	Odešel kdy a kam?	Poznámka
Peter Rudolf	strážmistr	10.8.1920 ze stanice Oldřichovice	17.5.1921 rez. pro Slovensko	
Korber Richard	strážmistr	3.10.1920 ze stanice Mistřovice	30.6.1925 do trvalé výslužby	
Ruber Karel	čet na zk.	1.10.1920 od dopl. Velit.	1.11.1923 stan. Dolní Hamry	
Poštulka Karel	strážmistr	10.2.1921 stan. Litovel	1.9.1931 přemístěn do Mistřovic	
Heller Karel	čet. na zk.	15.4.1921 dopl.velitelství	1.4.1923 stan. Mosty u Jablunkova	
Hrbáč Josef	četn. Na zk.	17.12.1922 dopl. Velitelství	1.7.1924 stan. Nýdek	
Bílý Bohumil	strážmistr	1.11.1921 stan. Dolní Hamry	1.4.1932 do výslužby na dobu 6 měs. 1.9.1932 stan.	

			Kunčice	
Parkan František	strážmistr	15.12.1924 stan. Komorní Lhota	1.7.1926 stanice Sedliště	Po absolvování hodnostní školy
Pešek Jan	strážmistr	1.9.1925 stan. Dolní Žukov	14.3.1927 na stan. Návsí	
Větrovec Josef	strážmistr	6.7.1926 stan. Sandhýbl okr. Jeseník	30.4.1934 na stan.Dubicko	
Pešek Jan	strážmistr	5.6.1928 ze stan. Dol. Žukov	1.7.1930 na stan.Prostřední . Bludovice	
Plutký František	strážmistr	1.7.1930 ze stan. Prostřední Bludovice	15.12.1934 do Kravař	
Studený. Ludvík	strážmistr	15.10.1931 stan. Jablunkov	10.4.1933 na stan. Těrlicko	
Hudeček Jaroslav	strážmistr	1.4.1932 stan.Nýdek	4.10.1938 odešel do Frýdku	Okupace Těšínska Polskem
Endlich Valibald	strážmistr	10.4.1933 ze stan.H. Na Těrlicko	2.10.1938 zběhl ze strážnictva sos	
Ringel Josef	strážmistr	30.4.1934 z města Libavé	1.7.1938 byl dán do pense	
Heinz Jindřich	strážmistr	15.12.1934 z Kravař	4.10.1938 odešel do Frýdku	
Doležal Ladislav	strážmistr	1.9.1935 od p. stan.z Fryštátu	25.1.1936 do Malé Moravy	
Štětka Josef	strážmistr	1.9.1935 od p. stan. Z Fryštátu	25.1.1936 čet.pok. oddíl Hlučín	
Sluka Jan	strážmistr	1.10.1936 četn. pok. oddíl Frývaldov	1.1.1936 do Vendryně	
Uhlíř Josef	strážmistr	1.10.1936 četn. Oddíl Frývaldov	15.2.1936 do Černé Vody	
Drešr Alois	strážmistr	14.5.1945 stan. Staré Hamry	5. 6.1945 přemístěn na str. Šumbark	
Hamáček Jaroslav	strážmistr	14.5.1945 ze stan. Snb -	12.7.1946 přemístěn na Nové Heřminovice	
Tvarůžek Stanislav	strážmistr	14.5.1945 stan. Staré	1.6.1945 přemístěn	

		Hamry	na stanici Horní Suchá	
Grym Ludvík	strážmistr	14.5.1945 stan. Mor. Ostrava	5.6.1945 přemístěn na stanici Šumbark.	
Durčák František	strážmistr	14.5.1945 stanice Šenov	15.6.1945 přemístěn na stanici Dobrá	
Čech Jiří	strážmistr	14.5.1945 stanice Krásná	20.5.1947 přemístěn na stanici Návsí	
Valter Jan	strážmistr	14.5.1945 stanice Raškovice	25.6.1947 přemístěn na stanici Kunčice	
Malý Ondřej	podstrážmistr	14.5.1945 ze stanice Trojanovice	15.12.1946 přemístěn na stanici Vlčice	
Rychlík Jan	vrchní strážmistr	1.9.1945 ze stanice Novosadly	1.12.1946 přemístěn na stanici Valtice	
Macha František	strážným	1.9.1945 ze stanice Novosadly	15.1.1947 přemístěn na stanici Budkov	
Doležel Josef	závodčí	21.2.1946 ze školy SNB B.runtál	15.3.1948 přemístěn na stanici Vratěšín	
Zežula Rostislav	závodčí	21.2.1945 ze školy SNB Bruntl	25.3.1948 přemístěn na stanici Vlčice	
Mičánek Albín	závodčí	6.2.1946 ze školy Ostravice	10.1.1948 přemístěn na stanici Nýdek	
Petřkovský František	strážmistr	20.5.1947 ze stanice Ropice		
Kubica Rudolf	strážmistr	25.6.1947 ze stanice Kunčice p.O.		
Zelený Drahomír	strážmistr	10.1.1948 ze stanice Nýdek		
Kleník Milan	strážmistr	15.3.1948 ze stanice Vratěšín		
Malý Ondřej	strážmistr	25.3.1948 ze stanice Vlčice	7.7.1950 dán do výslužby	

GENERÁLNÍ VELITEL ČETNICTVA
ČESKOSLOVENSKÉHO STÁTU
V PRAZE

Č. j. 364 dův.

Důvěrné

SBOROVÝ ROZKAZ ČÍSLO 2.

V Praze, dne 6. října 1921

Pan prezident republiky přijal mne dnes v audienci a v průběhu slyšení vyslovil své plné uznání čsl. četnictvu a svou spokojenost. S výslovným svolením pana presidenta dávám s upřímnou radostí na vědomí všem příslušníkům četnictva tento projev uznání a spokojeností hlavy státu s naší prací pro stát a pro blaho jeho obyvatelstva a jsem pevně přesvědčen, že laskavá slova našeho milovaného pana presidenta budou pro nás, pro veškeré čsl. četnictvo, novou vzpruhou a povzbuzením, abychom pokračovali svědomitě na cestě zaujaté a přísným konáním svých povinností, které jsme dobrovolně na se vzali a přísahou zpečetili, i na dále spokojenost pana presidenta sobě zachovali. Aby tento pro náš sbor tak vysoce významný projev z úst našeho velikého presidenta, jehož jméno jako našeho osvoboditele a zakladatele našeho samostatného státu zlatým písmem bude zapsáno do dějin našich, zůstal i pro náš budoucí dorost zachován, nařizuji, aby po vyhlášení tohoto sborového rozkazu všem příslušníkům četnictva byl tento rozkaz uschován v památnících všech četnických útvarů.

Generální velitel četnictva čsl. státu :

Generál Vyčítal v. r.

Velitelství četnické stanice
Došlo do Bystřice , dne 20. října 1921
Čis. Jedn. 35